

CENTRALNA BANKA
CRNE GORE

SEKTOR ZA ISTRAŽIVANJA I STATISTIKU

INFORMACIJA O POSLOVANJU CRNOGORSKE PRIVREDE U 2010. GODINI

(obrada finansijskih izvještaja - bilansi stanja i uspjeha)

Podgorica, 2011. godine

*IZDAVAČ: Centralna banka Crne Gore
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog, br. 6
81000 Podgorica
Telefon: +382 20 665 331
Fax: +382 20 665 336*

WEB ADRESA: <http://www.cb-cg.org>

*PRIPREMA: Glavni ekonomista dr. Nikola Fabris,
Direkcija za monetarnu politiku i fiskalna istraživanja i
Direkcija za platni bilans i realni sektor*

GRAFIČKO

UREĐIVANJE: Odjeljenje za publikacije

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korišćenja podataka iz izvještaja obavezno navedu izvor

SADRŽAJ

I UVODNE NAPOMENE.....	5
II FINANSIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PRIVREDNIH DRUŠTAVA CRNE GORE U 2010. GODINI 7	
1. Bilans uspjeha	7
1.1. Prihodi.....	8
1.2. Rashodi.....	8
1.3. Profit/gubitak.....	9
1.4. Ostvareni rezultati poslovanja privrednih društava – opštinski nivo	10
2. Bilans stanja na dan 31.12.2010. godine.....	12
2.1. Struktura aktive	13
2.2. Struktura pasive.....	15
3. Indikatori poslovanja crnogorskih privrednih društava	17
3.1. Pokazatelji profitabilnosti	17
3.2. Pokazatelji likvidnosti	19
3.3. Pokazatelji poslovne aktivnosti	21
3.4. Pokazatelji pokrića i solventnosti.....	22
PRILOZI	25

I UVODNE NAPOMENE

Centralna banka Crne Gore izvršila je agregiranje godišnjih finansijskih iskaza¹ (GFI) za 2010. godinu, koja su pravna lica iz Crne Gore, shodno odredbama Zakona o privrednim društvima i Zakona o računovodstvu i reviziji, dostavila područnim jedinicama Poreske uprave Crne Gore u ime Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici (dalje: Poreska uprava).

Pravna lica (obveznici za dostavljanje GFI) obavezna su da godišnje finansijske iskaze sastavljaju po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i da ih dostavljaju u papirnoj i elektronskoj formi Poreskoj upravi u zakonski predviđenom roku. Uz finansijske iskaze (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans novčanih tokova i Iskaz o promjenama neto imovine - kapitala) privredni subjekti su u obavezi da Poreskoj upravi dostave i Statistički aneks.

U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji, pravna lica (akcionarska društva, velika pravna lica i matična pravna lica, koja zajedno sa zavisnim pravnim licima ispunjavaju uslove za svrstavanje u kategoriju velikih pravnih lica, osiguravajuća društva, banke i druge finansijske institucije, Centralna depozitarna agencija, ovlašćeni učesnici na tržištu hartija od vrijednosti, investicioni fondovi i dr.) dužna su da Poreskoj upravi dostave i Izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima i napomenama (u papirnoj i elektronskoj formi), najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

Centralna banka Crne Gore je izvršila agregiranje bilansnih podataka iz osnovnih, zakonom obavezujućih, obrazaca bilansa uspjeha i bilansa stanja za privredne subjekte iz Crne Gore i to:

- privredna društva i
- nevladine organizacije.

¹ Projekat obade GFI za 2010. godinu realizovan je, kao i ranijih godina, u skladu sa „Sporazumom o saradnji“ br.09-717/1 od 20.02.2006. godine i Aneksom Sporazuma (br.09-717/3 od 27.07.2006. godine) kao i Protokolom o obradi godišnjih finansijskih iskaza za 2010. g. iz marta 2011. godine, potpisanog između ovlašćenih i odgovornih lica Centralne banke Crne Gore i Poreske uprave Crne Gore.

Navedeni finansijski iskazi su razvrstani, kontrolisani i agregirani po zakonskim i međunarodnim pravilima finansijskog i statističkog izvještavanja do sljedećih privrednih nivoa: sektor, podsektor, oblast, grana, grupa i podgrupa. Takođe, svi bilansni makroagregati su, pored navedenog vertikalnog nivoa, razvrstani i agregirani i po horizontalnom nivou, tj. do privrednog nivoa svih crnogorskih opština (21).

Na taj način omogućeno je sagledavanje ostvarenih rezultata poslovanja privrednih subjekata, kako na nivou Crne Gore tako i na nivou lokalne samouprave.

U predmetnom Izvještaju prezentirani su bilansni makroagregati privrednih subjekata Crne Gore za 2010. godinu u apsolutnim iznosima. Takođe, Izvještaj obuhvata i indikatore i pokazatelje uspješnosti poslovanja crnogorske privrede u 2010. godini, koji su izvedeni u relacijama, na osnovu bilansnih makroagregata i njihovih uporednih logičko-analitičkih veza i struktura.

Rezultati obrade finansijskih izvještaja za 2010. godinu

Centralna banka je do izrade ovog Izvještaja od Poreske uprave u Podgorici, preuzela 16.315 godišnja finansijska iskaza isključivo u elektronskoj formi (CD, diskete).

Od ovog broja agregirano je 15.889 GFI i to:

- privrednih društava 15.437
- NVO 452.

Nije agregirano 426 GFI i to: privrednih društava 202; NVO 18; ustanova i institucija 142; sindikalnih organizacija 20; berzi i berzanskih posrednika 10; osiguravajućih (RE) društava 12; privatizacionih fondova 5; banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija 17. (Centralna banka Crne Gore raspolaže sa agregiranim bilansno-računovodstvenim podacima poslovanja crnogorskih banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija sa stanjem na dan 31.12.2010. godine).

Neagregirani GFI (privrednih društava i nevladinih organizacija) nijesu obrađeni isključivo iz tehničkih razloga, s obzirom da je CBCG preuzela elektronsku verziju GFI od Poreske uprave, koju je potom njena stručna služba otvarala, štampala, kontrolisala i unosila bilansne i vanbilansne podatke. Time je proces rada organizaciono, vremenski i kontrolno bio znatno usložen i otežan.

Inače, ukupan broj preuzetih GFI od Poreske uprave je, kao i ranijih godina – po eksternom saznanju - manji u odnosu na ukupan broj registrovanih pravnih lica, obveznika za dostavljanje GFI. Iz navedenog razloga, bilansni makroagregati privrednih subjekata Crne Gore dobijeni na osnovu obrade GFI za 2010. godinu, mogu se smatrati u apsolutnim iznosima uslovno reprezentativnim za crnogorsku ekonomiju.

II FINANSIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PRIVREDNIH DRUŠTAVA CRNE GORE U 2010. GODINI

1. Bilans uspjeha

Obradom podataka iz bilansa uspjeha privrednih društava Crne Gore, iskazanih metodom po prirodi troška, za period od 01.01. do 31.12.2010. godine, dobijeni su sljedeći makroagregati:

(iznos u mil. €)

Red. br.	Pozicija	I-XII 2010.	I-XII 2009.	Index
1.	Prihod	6.000,84	5.672,71	105,8
2.	Ostali poslovni dobiti	430,23	330,03	130,4
3.	Izvršen i kapitalizovan rad od strane preduzeća za sopstvene svrhe	4,37	11,04	39,6
4.	Promjene na zalihama gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	30,25	-13,59	-222,5
5.	Utrošene sirovine u toku perioda (za trgovačka preduzeća kupljena roba i potrošni materijal u toku perioda)	-3.880,41	-3.614,59	107,4
6.	Troškovi zaposlenih	-810,93	-783,14	103,5
7.	Amortizacija	-348,02	-317,35	109,7
8.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme	-36,90	-56,10	65,8
9.	Ostali poslovni rashodi	-1.162,41	-1.158,62	100,3
I	PROFIT/GUBITAK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	227,01	70,38	322,6
10.	Neto finansijski trošak	-160,72	-137,31	117,0
11.	Učešće u dobiti pridruženih pravnih lica	-1,42	-0,83	171,1
12.	Porez na dobitak	-34,43	-30,80	111,8
13.	Neto dobitak/gubitak od diskontinuiranog poslovanja	-0,99	-2,93	33,9
II	NETO PROFIT/GUBITAK ZA OBRAČUNSKI PERIOD	29,45	-101,49	-29,0

Crnogorska privreda², u 2010.godini, ostvarila je pozitivan rezultat – neto profit u iznosu od 29,45 miliona eura. Ovakav rezultat ostvaren je zbog većeg rasta ukupnih prihoda privrednih društava (7,5%) u odnosu na ukupne rashode (5,2%). Na osnovu podatka o poslovnom rezultatu, na agregatnom nivou, može se zaključiti da je u 2010. godini došlo do povećanja poslovne aktivnosti privrednih društava i da je zaustavljen negativan trend, uzrokovan globalnom finansijskom krizom, koja je, naročito, imala uticaja na poslovanje privrednih društava u 2009. godini.

² Privredna društva

1.1. Prihodi

Ukupni prihodi privrednih društava iznosili su 6.465,69 miliona eura, što je za 7,5% više nego u prethodnoj godini (6.013,79 miliona eura).

Na takvo kretanje ukupnih prihoda, u 2010. godini, opredjeljujuće je uticalo njihovo povećanje u sektorima: trgovina na veliko i malo (6,0%), poslovi s nekretninama (21,5%), prerađivačka industrija (19,7%), saobraćaj, skladištenje i veze (13,0%) i proizvodnja električne energije, gasa i vode (2,3%), u kojima je ostvareno 81,2% ukupnih prihoda.

Smanjenje ukupnih prihoda zabilježeno je kod sektora: građevinarstvo (8,7%), vađenje ruda i kamena (0,9%) i finansijsko posredovanje (29,9%).

Najveći dio (92,8%) ostvarenih prihoda odnosi se na prihode od realizovanih proizvoda i usluga na domaćem i inostranom tržištu, koji su iskazani u iznosu od 6.000,84 miliona eura, odnosno 5,8% više nego u prethodnoj godini.

Prihodi od prodaje na domaćem i ino tržištu ostvareni su kod trgovine na veliko i malo u iznosu od 2.857,89 miliona eura ili 47,6%, saobraćaja, skladištenja i veza 627,20 miliona eura ili 10,5%, prerađivačke industrije 592,99 miliona eura ili 9,9%, poslova s nekretninama 457,76 miliona eura ili 7,6%, građevinarstva 490,29 miliona eura ili 8,2%, proizvodnje električne energije, gasa i vode 362,96 miliona eura ili 6,0%, hotela i restorana 161,92 miliona eura ili 2,7%, komunalne, društvene i lične usluge 132,59 ili 2,2%, vađenja ruda i kamena 106,50 miliona eura ili 1,8%, poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 83,44 miliona eura ili 1,4%, itd.

1.2. Rashodi

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 6.436,24 miliona eura i povećani su za 5,2% u odnosu na prethodnu godinu (6.115,28 miliona eura). Na poslovne rashode odnosi se 6.238,68 miliona eura.

Najveći dio (62,2 %) poslovnih rashoda čine utrošene sirovine u toku perioda, koje su iskazane u iznosu od 3.880,41 milion eura, odnosno 7,4% više nego u prethodnoj godini. Na trgovinu na veliko i malo (kupljena roba i potrošni materijal) odnosi se 59,8%, a na prerađivačku industriju 11,1% ukupnih utrošenih sirovina.

Troškovi zaposlenih su iznosili 810,93 miliona eura ili 13,0%, a amortizacija 348,02 miliona eura ili 5,6% ukupnih poslovnih rashoda. Navedeni troškovi, u posmatranom periodu, bilježe rast za 3,5, odnosno 9,7%.

Ostali poslovni rashodi (nastali po osnovu otpisa dugoročnih plasmana, gubitka po osnovu prodaje osnovnih sredstava, manjkova, troškova za sumnjiva i sporna potraživanja) su, i dalje, visoki

i iznose 1.162,41 milion eura. U odnosu na prethodnu godinu bilježe rast, svega 0,3%, a čine 18,6% (19,5% u prethodnoj godini) ukupnih poslovnih rashoda.

Privredna društva Crne Gore su, kao i u prethodnoj godini, iskazala negativan finansijski rezultat kod neto finansijskog poslovanja, učešća u dobiti pridruženih pravnih lica, poreza na dobit i diskontinuiranog poslovanja i to u iznosu od 197,56 miliona eura. Ovi finansijski rashodi se, gotovo u cjelini (98,8%), odnose na neto finansijski trošak (160,72 miliona eura ili 81,4%) i tekuće i odložene poreze na dobit (34,43 miliona eura ili 17,4%).

1.3. Profit/gubitak

Crnogorska privreda, prema podacima iz agregatnog bilansa u 2010. godini, ostvarila je bruto profit od poslovnih aktivnosti u iznosu od 227,01 milion eura, što je preko tri puta više u odnosu na prethodnu godinu, dok je neto profit za obračunski period ostvaren u iznosu od 29,45 miliona eura.

Ostvareni rezultati poslovanja (neto profit/gubitak za obračunski period), posmatrani na nivou sektora, dati su u narednoj tabeli:

(iznos u mil. €)

Red. br.	Naziv	I-XII 2010	I-XII 2009	Index
1	Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	2,71	2,84	95,5
2	Ribarstvo	-0,11	-0,21	52,5
3	Vadjenje ruda i kamena	-10,41	-44,96	23,1
4	Preradivačka industrija	-19,66	-113,09	17,4
5	Proizvodnja električne energije, gasa i vode	18,00	3,41	527,8
6	Gradjevinarstvo	7,49	0,67	1.117,9
7	Trgovina na veliko i malo	17,19	38,32	44,8
8	Hoteli i restorani	-10,94	-22,10	49,5
9	Saobraćaj, skladištenje i veze	43,42	38,39	113,1
10	Finansijsko posredovanje	3,14	24,51	12,8
11	Poslovi s nekretninama	-7,84	-25,31	31,0
12	Državna uprava i socijalno osiguranje	-0,03	-0,02	150,0
13	Obrazovanje	0,48	0,55	87,3
14	Zdravstveni i socijalni rad	-3,30	-1,59	207,5
15	Komunalne, društvene i lične usluge	-10,67	-2,90	367,9
16	Domaćinstva sa zaposlenim licima	0,00	0,00	0,0
17	Eksteritorijalne organizacije i tijela	0,00	0,00	0,0
I	Ukupan neto profit za obračunski period	92,42	108,69	85,0
II	Ukupan neto gubitak za obračunski period	-62,97	-210,18	30,0
	Neto profit/gubitak za obračunski period (I-II)	29,45	-101,49	-29,0

Navedeni podaci ukazuju da su najveći dio *neto profita*, u 2010. godini, ostvarila privredna društva iz sektora: saobraćaj, skladištenje i veze (43,42 miliona eura), proizvodnja električne energije, gasa i vode (18,00 miliona eura) i trgovina na veliko i malo (17,19 miliona eura). Povećanje *neto profita* zabilježeno je kod sektora: saobraćaj, skladištenje i veze (13,1%), proizvodnja električne energije, gasa i vode (preko pet puta) i građevinarstva (preko 11 puta), dok je u sektoru trgovina na veliko i malo zabilježen pad profita za 55,2%. Niži *neto profit*, ali i dalje pozitivan rezultat bilježe i sektori: finansijsko posredovanje (87,2%), poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda (4,5%) i obrazovanje (12,7%).

Sektorska analiza pokazuje da je *neto gubitak* crnogorskih privrednih društava smanjen za 70,0% u odnosu na prethodnu godinu, što je rezultat smanjenja gubitaka kod prerađivačke industrije (82,6%), vađenja ruda i kamena (76,9%), hotela i restorana (50,5%), poslova s nekretninama (69,0%) i ribarstva (47,5). Povećanje gubitka zabilježeno je u sektorima: komunalne, društvene i lične usluge (preko 3,6 puta), zdravstveni i socijalni rad (preko 2 puta) i državna uprava i socijalno osiguranje (50%).

1.4. Ostvareni rezultati poslovanja privrednih društava – opštinski nivo

Ostvareni bilansni makroagregati (profit/gubitak za obračunski period), posmatrani na nivou opština, dati su u narednom pregledu:

(iznos u mil. €)

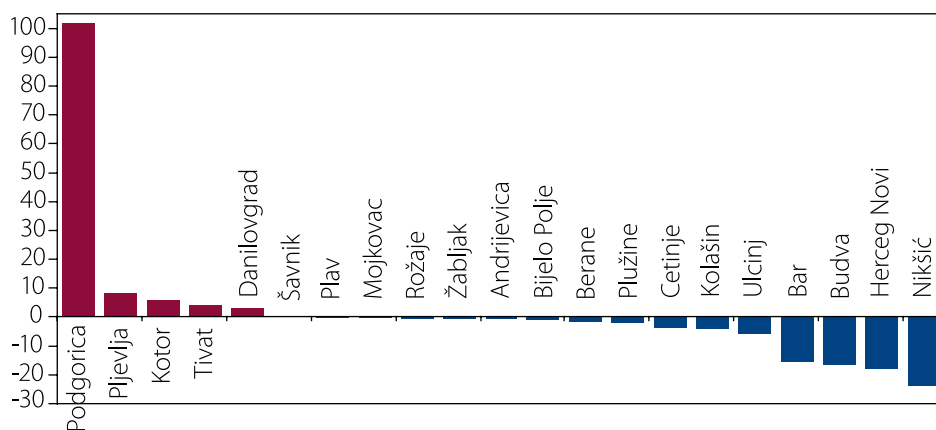
Red. br.	Naziv	Neto profit/gubitak		Index
		2010.	2009.	
1.	Podgorica	101,94	7,22	1.411,9
2.	Pljevlja	8,28	-15,98	-51,8
3.	Kotor	5,85	-1,05	-557,1
4.	Tivat	4,15	-9,00	-46,1
5.	Danilovgrad	3,19	0,10	3.190,0
6.	Šavnik	-0,02	-0,03	66,7
7.	Plav	-0,16	-0,29	55,2
8.	Mojkovac	-0,32	-1,17	27,4
9.	Rožaje	-0,38	0,29	-131,0
10.	Žabljak	-0,39	-0,45	86,7
11.	Andrijevica	-0,51	-0,19	268,4
12.	Bijelo Polje	-0,72	1,25	-57,6
13.	Berane	-1,48	-3,41	43,5
14.	Plužine	-1,91	-0,74	258,1
15.	Cetinje	-3,65	-0,95	384,2
16.	Kolašin	-4,03	-2,89	139,4
17.	Ulcinj	-6,10	-4,35	140,2
18.	Bar	-15,66	-1,39	1.126,6
19.	Budva	-16,68	-27,35	61,0
20.	Herceg Novi	-18,06	1,18	-1.530,5
21.	Nikšić	-23,89	-42,33	56,4
Neto profit/gubitak za obračunski period		29,45	-101,49	-29,0

Prema iskazanim rezultatima poslovanja, u posmatranom periodu, pozitivan rezultat ostvaren je u opštinama Podgorica, Pljevlja, Kotor, Tivat i Danilovgrad. Kod opštine Podgorica zabilježeno je povećanje profita preko 14 puta, što je u značajnoj mjeri uticalo na ostvarivanje ukupanog rezultata.

Negativan finansijski rezultat - neto gubitak, najvećim dijelom, ostvaren je u opštinama: Nikšić (23,89 miliona eura), H.Novi (18,06 miliona eura), Budva (16,68 miliona eura), Bar (15,66 miliona eura) i Ulcinj (6,10 miliona eura). Ovako značajni gubici reflektuju prije svega ostvarene neto gubitke, kompanija koje su bile najneuspješnije (sa stanovišta ostavrenja finansijskog rezultata tokom 2010. godine), tako da gubitak ostvaren u Nišiću reflektuje ostvareni gubitak Željezare i Rudnika Boksita, ostvareni gubitak u Herceg Novom reflektuje finansijski rezultata Panto marketa, dok gubici ostvareni u Baru i Budvi reflektuju kumulativne gubitke nekoliko turističkih objekata i Luke Bar.

Grafički prikaz ostvarenih finansijskih rezultata (profit/gubitak), u 2010. godini, po opštinama:

Grafik br. 1 - Rezultati poslovanja privrednih subjekata - opštinski nivo (iznos u mil. €)

2. Bilans stanja na dan 31.12.2010. godine

Agregatni bilans stanja privrednih društava, na dan 31.12.2010. godine, dat je u narednoj tabeli:

(iznos u mil. €)

Red.br.	Pozicija	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2009.	Index
I	STALNA IMOVINA	10.282,08	9.604,81	107,1
1	Neplaćeni upisani kapital	31,69	32,83	96,5
2	Nematerijalna imovina	335,50	336,36	99,7
3	Nekretnine, postrojenja i oprema	8.719,54	8.186,79	106,5
4	Stalna imovina namijenjena prodaji	255,37	234,35	109,0
5	Dugoročna potraživanja	247,78	214,33	115,6
6	Dugoročni finansijski plasmani	681,95	591,26	115,3
7	Odloženi porezi	10,24	8,89	115,2
II	OBRTNA IMOVINA	4.513,14	4.066,23	111,0
8	Zalihe	1.417,70	1.263,51	112,2
9	Potraživanja od kupaca	1.768,29	1.615,99	109,4
10	Kratkoročni finansijski plasmani	380,13	333,00	114,2
11	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	408,79	364,14	112,3
12	Unaprijed plaćeni troškovi	320,89	337,64	95,0
13	Obračunati nenaplaćeni prihod	97,21	72,12	134,8
14	Ostala obrtna imovina	120,12	79,83	150,5
III	UKUPNA AKTIVA	14.795,21	13.671,04	108,2
IV	KAPITAL I REZERVE	7.090,59	6.489,34	109,3
15	Upisani kapital	6.605,62	6.009,67	109,9
16	Emisiona premija	35,22	35,40	99,5
17	Revalorizaciona rezerva	1.164,36	830,65	140,2
18	Ostale rezerve	114,60	125,63	91,2
19	Nerasporedjeni dobitak/ gubitak	-834,89	-515,37	162,0
20	Manjinski interes	5,69	3,37	168,6
V	DUGOROČNE OBAVEZE	3.516,92	3.291,14	106,9
21	Dugoročne obaveze	2.759,19	2.537,55	108,7
22	Odloženi porezi	71,50	69,17	103,4
23	Dugoročna rezervisanja	158,80	144,43	109,9
24	Ostale dugoročne obaveze	240,03	189,23	126,8
25	Odloženi prihodi	287,40	350,75	81,9
VI	KRA TKOROČNE OBAVEZE	4.187,71	3.890,56	107,6
26	Kratkoročne obaveze iz poslovanja	2.440,55	2.308,23	105,7
27	Kratkoročne finansijske obaveze	940,50	910,86	103,3
28	Tekući dio dugoročnih kredita	205,66	258,63	79,5
29	Obaveze za poreze	327,82	196,64	166,7
30	Obaveze za dividende	15,29	12,64	121,0
31	Kratkoročna rezervisanja	14,06	12,49	112,5
32	Obračunate obaveze	243,83	191,07	127,6
VII	UKUPNA PASIVA	14.795,21	13.671,04	108,2

2.1. Struktura aktive

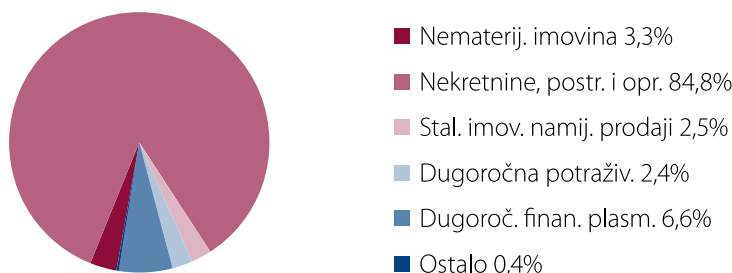
Ukupna aktiva privrednih društava Crne Gore, na dan 31.12. 2010. godine, iznosila je 14.795,21 milion eura³, što je za 8,2 % više nego u 2009. godini.

Stalna imovina iskazana je u iznosu od 10.282,08 miliona eura i činila je 69,5% ukupnih sredstava. U odnosu na prethodnu godinu povećana je za 7,1%.

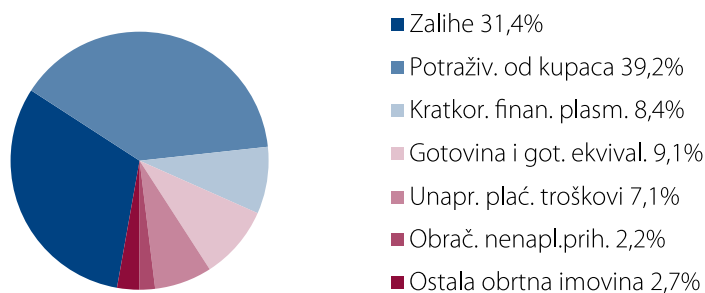
Obrtna imovina je iznosila 4.513,14 miliona eura, odnosno 11,0% više nego u prethodnoj godini.

Struktura stalne i obrtne imovine crnogorske privrede data je u narednim graficima:

Grafik br. 2 - Struktura stalne imovine u 2010.godini

Grafik br. 3 - Struktura obrtne imovine u 2010.godini

Najveći dio (80,5%) ukupnih sredstava odnosi se na materijalnu imovinu, potraživanja od kupaca i zalihe.

³ Struktura aktive i pasive privrednih društava Crne Gore u 2010. godini, po sektorima, data je u Prilogu Informacije

Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme iskazana je u iznosu od 8.719,54 miliona eura ili 58,9% (59,9% u prethodnoj godini) od ukupnih sredstava. Oko 76 % ove vrijednosti iskazano je u sektorima: poslovi s nekretninama (1.684,24 miliona eura ili 19,3%), proizvodnja električne energije, gasa i vode (1.312,65 miliona eura ili 15,1%), saobraćaj, skladištenje i veze (1.145,11 miliona eura ili 13,1%), trgovina na veliko i malo (1.334,57 miliona eura ili 15,3%) i hoteli i restorani (1.168,41 miliona eura ili 13,4%).

Vrijednost ove bilansne pozicije, koju čine zemljište, šume, višegodišnji zasadi, osnovno stado, građevinski objekti, investicije u toku, oprema i ostala materijalna imovina, uvećana je za 6,5% u odnosu na 31.12.2009. godine. Porast vrijednosti ove bilansne pozicije zabilježen je kod sektora: poslovi s nekretninama (6,8%), trgovina na veliko i malo (6,9%), građevinarstvo (7,6%), saobraćaj, skladištenje i veze (9,9%), hoteli i restorani (7,1%), itd. Smanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme zabilježeno je kod prerađivačke industrije (1,4%),

Potraživanja od kupaca iskazana su u iznosu od 1.768,29 miliona eura, što je za 9,4% više nego u prethodnoj godini. Ova potraživanja čine 12% ukupnih sredstava, a najveći dio (80,3%) njihove vrijednosti iskazan je u sektorima: trgovina na veliko i malo (709,19 miliona eura ili 40,1%), poslovi s nekretninama (221,45 miliona eura ili 12,5%), građevinarstvo (218,56 miliona eura ili 12,4%), prerađivačka industrija (141,16 miliona eura ili 8,0%) i proizvodnja električne energije, gasa i vode (129,27 miliona eura ili 7,3%).

Vrijednost zaliha (robe, materijala, sirovina, rezervnih djelova, sitnog inventara, nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda, goriva, ambalaže, itd.), na kraju izvještajnog perioda, iznosila je 1.417,70 miliona eura (9,6% ukupnih sredstava) i povećana je za 12,2% u odnosu na uporednu godinu. Od ukupne vrijednosti zaliha 69,0% odnosi se na sektore: trgovina na veliko i malo (631,44 miliona eura ili 44,5%), građevinarstvo (231,95 miliona eura ili 16,4%) i prerađivačka industrija (115,35 miliona eura ili 8,1%).

Crnogorska privredna društva su, na dan 31.12.2010.godine, iskazala 408,79 miliona eura gotovine i gotovinskih ekvivalenata (depoziti po vidjenju, sredstva u blagajni i na računima kod banaka i drugih finansijskih institucija i ostali gotovinski ekvivalenti), što je za 12,3% više nego u uporednom periodu.

Ukupni finansijski plasmani privrednih društava Crne Gore iznosili su 1.062,08 miliona eura, odnosno 14,9% više nego u prethodnoj godini. Na dugoročne finansijske plasmane (ukupna potraživanja privrede za mjenice, potraživanja za finansijski lizing, potraživanja po osnovu dugoročnih hartija od vrijednosti, učešće u kapitalu drugih kompanija i dr. sa rokom dospijeca preko jedne godine) odnosilo se 681,95 miliona eura ili 64,2% ukupnih plasmana, što je za 15,3% više u odnosu na prethodnu godinu.

Kratkoročni finansijski plasmani (ukupna potraživanja po osnovu izvršenih plasmana, čiji je rok dospijeca do 12 mjeseci) iznosili su 380,13 miliona eura i povećani su za 14,2%.

Nematerijalna imovina (licence, franšize, patenti, goodwill i ostala nematerijalna imovina) iskazana je u iznosu od 335,50 miliona eura (2,3% ukupnih sredstava), što je za 0,3 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

Na neuplaćeni upisani kapital, stalnu imovinu namijenjenu prodaji, dugoročna potraživanja, odložene poreze, unaprijed plaćene troškove, obračunati nenaplaćeni prihod i ostalu obrtnu imovinu odnosi se oko 1.083,30 miliona eura, odnosno 7,3% ukupnih sredstava.

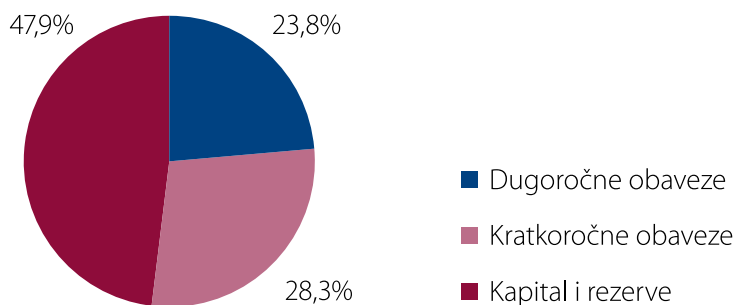
2.2. Struktura pasive

U strukturi ukupnih obaveza crnogorskih privrednih društava, iskazanih na dan 31.12.2010. godine, najveći dio (47,9%) odnosi se na kapital i rezerve, koji su iznosili 7.090,59 miliona eura, što je za 9,3% više nego u prethodnoj godini (6.489,34 miliona eura).

Ukupne dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 3.516,92 miliona eura, što je za 6,9% više u odnosu na prethodnu godinu, dok su ukupne kratkoročne obaveze iznosile 4.187,71 miliona eura i bilježe povećanje za 7,6%.

Struktura ukupnih obaveza privrednih društava data je u sljedećem grafikonu:

Grafik br. 4 - Struktura pasive u 2010. godini

Najveći dio (44,6%) iskazanih obaveza crnogorskih privrednih društava, u 2010. kao i ranijih godina, čini upisani kapital, koji obuhvata akcijski kapital, udjele društava, uloge, državni i druge oblike kapitala. Na dan 31.12.2010. godine, iznosio je 6.605,62 miliona eura, što je za 9,9% više u odnosu na prethodnu godinu. Oko 83% upisanog kapitala iskazano je u sektorima: proizvodnja električne energije, gasa i vode (1.176,53 miliona eura ili 17,8%), poslovi s nekretninama (1.122,34 miliona eura ili 17,0%), saobraćaj, skladištenje i veze (1.005,08 miliona eura ili 15,2%), hoteli i restorani (899,85 miliona eura ili 13,6%), trgovina na veliko i malo (711,68 miliona eura ili 10,8%) i prerađivačka industrija (590,99 miliona eura ili 8,9%).

Revalorizacione rezerve, koje obuhvataju efekte revalorizacije pojedinih oblika imovine crnogorskih privrednih društava u 2010.godini, iznosile su 1.164,36 miliona eura (40,2% više nego u prethodnoj godini) i činile su 7,9% njihovih ukupnih obaveza.

Dugoročne obaveze privrednih društava (dugoročne obaveze prema povezanim pravnim licima, dospjele mjenice, obaveze po osnovu finansijskog lizinga, dugoročni zajmovi i ostale dugoročne obaveze, sa rokom dospjeća preko 12 mjeseci u odnosu na datum bilansa stanja) povećane su za 8,7% u odnosu na prethodnu godinu. Iskazane su u iznosu od 2.759,19 miliona eura, što čini 18,6% ukupnih obaveza. Povećanje dugoročnih obaveza u odnosu na uporednu godinu, iskazano je kod sektora: poslovi s nekretninama (7,4%), trgovina na veliko i malo (4,4%), prerađivačka industrija (78,2%), građevinarstvo (4,7%), proizvodnja električne energije, gasa i vode (25,4%), kod kojih je iskazano 85,9% dugoročnih obaveza.

Smanjenje dugoročnih obaveza zabilježeno je kod sektora: saobraćaj, skladištenje i veze (15,7%), finansijsko posredovanje (53,0%), itd.

Kratkoročne obaveze iz poslovanja (prema dobavljačima, po osnovu zarada, naknada i drugih ličnih primanja, prema članovima odbora direktora, za avanse, članarine i proviziju i dr.) iznosile su 2.440,55 miliona eura, što je za 5,7% više u odnosu na uporednu godinu i činile su 16,5% ukupnih obaveza privrednih društava. Takvo kretanje, u značajnoj mjeri, uslovljeno je povećanjem ovih obaveza u sektorima: trgovina na veliko i malo (8,5%), poslovi s nekretninama (4,8%) i građevinarstvo (8,5%), koji čine (68,5%) ukupnih kratkoročnih obaveza iz poslovanja. Smanjenje ovih obaveza zabilježeno je kod proizvodnje električne energije, gasa i vode (10,1%), prerađivačke industrije (3,3%), saobraćaja, skladištenja i veza (0,6%), itd.

Kratkoročne finansijske obaveze (po osnovu primljenih kredita, kamata, dividendi, izdatih hartija od vrijednosti i ostalih finansijskih obaveza, sa rokom dospjeća do 12 mjeseci u odnosu na bilans stanja) iskazane su u iznosu od 940,50 miliona eura, što je 3,3% više u odnosu na prethodnu godinu. Najveći dio (89,3%) ovih obaveza iskazan je u sektorima: poslovi s nekretninama (280,56 miliona eura), trgovina na veliko i malo (235,99 miliona eura), građevinarstvo (198,03 miliona eura), hoteli i restorani (77,03 miliona eura) i prerađivačka industrija (48,47 miliona eura).

Privredna društva su, na dan 31.12.2010. godine, iskazala obaveze za poreze u iznosu od 327,82 miliona eura, što je za 66,7% više nego u prethodnoj godini. Oko 78% ovih obaveza iskazano je u sektorima: finansijsko posredovanje (112,46 miliona eura), prerađivačka industrija (57,55 miliona eura), trgovina na veliko i malo (46,04 miliona eura), poslovi s nekretninama (25,38 miliona eura), vađenje ruda i kamena (21,63 miliona eura), saobraćaj, skladištenje i veze (16,50 miliona eura) i građevinarstvo (16,03 miliona eura).

Obaveze za dividende iznosile su 15,29 miliona eura (u prethodnoj godini 12,64 miliona eura).

Analizom agregatnih finansijskih izvještaja –bilansa stanja i bilansa uspjeha primjetno je da je tokom 2010. godine došlo do značajnog opravka privredne aktivnosti, koja je rezultirala ostvarenim neto profitom koji je procijenjen na 29,5 miliona eura. Stim u vezu prisutan je rast aktive kompanija, kao i rast kapitala, dok je rast dugoročnog i kratkoročnog finansiranja limitiran prije svega uslijed usporenije kreditne aktivnosti bankarskog sektora, što se pozitivno odrazilo na odnos vlasničkog kapitala i eksternog finansiranja. Sa druge strane pritisak predstavlja primjetan nizak nivo gotovine i gotovinskih ekvivalenata, uz rast obaveza za poreze i kratkoročnih finansijskih obaveza, koji u narednom periodu mogu stvoriti dodatni pritisak na likvidnost preduzeća, a koji bi se negativno odrazio na njihove operativne i investicione aktivnosti.

3. Indikatori poslovanja crnogorskih privrednih društava

3.1. Pokazatelji profitabilnosti

a) Stopa neto profita/gubitka

(iznos u 000 €)

Stopa neto profita	2010	2009	2008	2007	2006
1. Neto profit/gubitak	29.450	-101.494	7.252	203.560	60.662
2. Ukupan prihod	6.465.692	6.013.786	7.653.455	6.008.241	4.637.608
Indikator (1:2)x100	0,45	-1,68	0	3,38	1,31

Stopa neto profita/gubitka Crnogorske privrede – privredna društva, kao odnos profit/gubitak poslije oporezivanja i ukupnog prihoda, ima vrijednost 0,45 u 2010. godini. Indikator ima rastući trend u odnosu na prethodnu godinu.

b) Stopa prinosa na kapital i rezerve

(iznos u 000 €)

Stopa prinosa na kapital	2010	2009	2008	2007	2006
1. Neto profit/gubitak	29.450	-101.494	7.252	203.560	60.662
2. Kapital i rezerve	7.090.591	6.489.343	5.979.350	5.251.455	3.904.420
Indikator (1:2)	0,41	-1,56	0,12	3,88	1,55

Stopa prinosa na kapital i rezerve, kao odnos neto profita/gubitka i angažovanog sopstvenog kapitala, prešla je iz negativne zone iz 2009. godine u pozitivnu zonu u 2010. godini. Indikator ima rastući trend u odnosu na prethodnu godinu.

c) Stopa prinosa na ukupnu aktivu

(iznos u 000 €)

Stopa prinosa na ukupnu aktivu	2010	2009	2008	2007	2006
1. Neto profit/gubitak	29.450	-101.494	7.252	203.560	60.662
2. Ukupna aktiva	14.795.214	13.671.042	13.548.696	10.727.145	7.348.143
Indikator (1:2)x100	0,19	-0,74	0,05	1,90	0,83

Stopa prinosa na ukupnu aktivu, kao pokazatelj efektivnosti ukupne imovine Crnogorske privrede iznosio je 0,19 u 2010. godini. Indikator ima rastući trend u odnosu na prethodnu godinu.

d) Odnos ukupnih prihoda i rashoda

(iznos u 000 €)

Odnos ukupnih prihoda i rashoda	2010	2009	2008	2007	2006
1.Ukupni prihodi	6.465.692	6.013.786	7.653.455	6.088.241	4.637.608
2.Ukupni rashodi	6.238.680	5.943.406	7.646.203	5.804.679	4.576.945
Indikator (1:2)	1,03	1,01	1,0	1,05	1,01

Indikator odnosa ukupnih prihoda i rashoda crnogorske privrede – privredna društva kreće se oko 1 („nulta tačka“). Indikator je u 2010.godini iznosio 1,03. Ovaj indikator ima relativno stagnirajući trend.

e) Odnos poslovnih prihoda i poslovnih rashoda

(iznos u 000 €)

Odnos poslovnih prihoda i poslovnih rashoda	2010	2009	2008	2007	2006
1.Poslovni prihodi	6.465.692	6.013.786	7.653.455	6.088.241	4.616.254
2.Poslovni rashodi	6.238.680	5.943.406	7.432.067	5.703.270	4.518.400
Indikator (1:2)	1,03	1,01	1,03	1,07	1,02

Na identične zaključke o uspješnosti poslovanja crnogorske privrede – privredna društva, ukazuje i indikator odnosa poslovnih prihoda i poslovnih rashoda. Naime, odnos poslovnih prihoda i poslovnih rashoda u 2010. godini bio je 1,03 u odnosu na “nultu tačku”. Indikator ima relativno stagnirajući trend.

f) Stopa poslovnog (bruto) profita

(iznos u 000 €)

Stopa bruto profita	2010	2009	2008	2007	2006
1. Prof./gub. od poslov. aktivnosti-bruto	227.013	70.380	221.388	304.969	119.208
2. Poslovni prihodi	6.465.692	6.013.786	7.653.455	6.088.241	4.616.254
Indikator (1:2)x100	3,51	1,17	2,89	5,01	2,58

Stopa poslovnog bruto profita u odnosu na „nultu tačku“ je pozitivna (3,51). Indikator ima pozitivan trend u odnosu na prethodnu godinu.

g) Odnos finansijskih prihoda i finansijskih rashoda

(iznos u 000 €)

Odnos finansijskih prihoda i finansijskih rashoda	2010	2009	2008	2007	2006
1. Finansijski prihodi	0	0	0	0	0
2. Finansijski rashodi	-197.563	-171.874	-214.136	-64.244	-31.864
Indikator (1:2)	0	0	0	0	0

Crnogorska privreda je u 2010. godini iskazala finansijske prihode nultog nivoa pa je indikator nultog karaktera. Ovo ukazuje da se crnogorska preduteća fokusiraju na poslovni prihod kao osnovnu podlogu za ostvarivanje profita, dok tržište HOV kao i potencijalni ulaganje u inostrana tržišta kapitala, ne posmatraju kao potencijal za ostvarivanje finansijskih prihoda.

3.2. Pokazatelji likvidnosti

a) Koeficijent likvidnost I nivoa (racio likvidnosti).

(iznos u 000 €)

Koeficijent likvidnost I nivoa	2010	2009	2008	2007	2006
1. Gotov. i gotov. ekvival.	408.795	364.139	506.862	496.609	286.638
2. Kratkoročne obaveze	4.187.708	3.890.560	3.910.827	2.948.710	2.065.985
Indikator (1:2)	0,10	0,09	0,13	0,17	0,14

Koeficijent likvidnosti prvog nivoa (racio likvidnosti ili rigorozni racio likvidnosti) je pokazatelj pokrića kratkoročnih obaveza sa gotovinom i gotovinskim ekvivalentima na dan bilansa stanja Crnogorske privrede. Ovaj indikator tekuće likvidnosti pokazuje sposobnost (stepen) izmirenja

dospjelih, kratkoročnih obaveza. Indikator tokom 2010. godine stagnira, što ukazuje na činjenicu da se crnogorski koroprativni sektor već drugu godinu zaredom suočava sa niskim nivoom likvidnosti, koji onemogućava kvalitetan protok gotovine (cash flow).

b) Koeficijent likvidnosti II nivoa (pokriće kratkoročnih obaveza likvidnim sredstvima i potraživanjima)

(iznos u 000 €)

Koeficijent likvidnosti II nivoa (pokriće kratkoročnih obaveza likvidnim sredstvima i potraživanjima)	2010	2009	2008	2007	2006
1. Obrtna imovina	4.513.139	4.066.228	4.120.616	3.226.908	2.183.076
2. Zalihe	1.417.705	1.263.506	1.233.818	920.147	647.563
3. Kratkoročne obaveze	4.187.708	3.890.560	3.910.827	2.948.710	2.065.985
Indikator (1-2) : 3	0,74	0,72	0,74	0,78	0,74

Pokriće kratkoročnih obaveza likvidnim sredstvima i potraživanjima (uz pretpostavku da su potraživanja naplativa) je povoljniji od koeficijenta likvidnosti prvog nivoa. Indikator ima stagnirajući trend u 2010. godini. Vrijednost ovog indikatora iznad ili ispod „nulte tačke“ ukazuje na to da crnogorska privreda pokriva ili nepokriva svoje kratkoročne obaveze likvidnim sredstvima i naplativim potraživanjima. Prema ostvarenim pokazateljima crnogorska privreda nije u mogućnosti da iz likvidnih sredstava kao i iz potraživanja izmiri kratkoročne obaveze.

c) Koeficijent likvidnosti III nivoa (koeficijent opšte likvidnosti)

(iznos u 000 €)

Koeficijent likvidnosti III nivoa (koeficijent opšte likvidnosti)	2010	2009	2008	2007	2006
1. Obrtna imovina	4.513.139	4.066.228	4.120.616	3.226.908	2.183.076
2. Kratko. obaveze	4.187.708	3.890.560	3.910.827	2.948.710	2.065.985
Indikator (1:2)	1,07	1,04	1,05	1,09	1,06

Koeficijent opšte likvidnosti, kao pokazatelj pokrića kratkoročnih obaveza obrtnom imovinom je veći od 1 („nulta tačka“) i ukazuje da ukupna vrijednost crnogorske obrtne imovine pokriva u potpunosti kratkoročne obaveze u 2010. godini, a predstavlja signal o solidnom pokriću kratkoročnih obaveza obrtnom imovinom (vrijednost indikatora ispod 1 - "nulta tačka" - ukazuje da se dio kratkoročnih obaveza pokriva stalnom imovinom što se ne može smatrati povoljnim pokazateljem). Indikator ima relativno stagnira u odnosu na prethodnu godinu.

d) Likvidna sredstva prema kratkoročnim obavezama

(iznos u 000 €)

Likvidna sredstva prema kratkoroč. obavezama	2010	2009	2008	2007	2006
1. Kratkor. finan. plas. i got. i gotov.ekvivalenti	788.924	697.142	822.947	770.935	383.215
2. Kratkoročne obaveze	4.187.708	3.890.560	3.910.827	2.948.710	2.065.985
Indikator (1:2)	0,19	0,18	0,21	0,26	0,19

Stepen pokriva kratkoročnih obaveza sa kratkoročnim finansijskim plasmanima, gotovinom i gotovinskim ekvivalentima stagnira u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu i nešto je povoljniji od „racia likvidnosti“. (Razlika je u kratkoročnim finansijskim plasmanima koji su u Crnoj Gori u 2010.godini iznosili 380,1 miliona eura.) Vrijednost ovog pokazatelja u 2010. godini iznosi 0,19, što znači da se 19% kratkoročnih obaveza pokriva likvidnim sredstvima, što ponovo ukazuje da crnogorska ekonomija ima problema sa održanjem gotovine i gotovinskih ekvivalenta koji bi omogućio kvalitetan protok gotovine negativno utičući na operativne, investicione i finansijske aktivnosti kompanija. Potpunija analiza ovog segmenta bi bila moguća ukoliko bi se posjedovali agregatni podaci Izvještaja o tokovima gotovine, koji nije bilo predmet ovog projekta.

3.3. Pokazatelji poslovne aktivnosti

a) Koeficijent obrta ukupne aktive

(iznos u 000 €)

Koeficijent obrta ukupne aktive	2010	2009	2008	2007	2006
1. Ukupan prihod	6.465.692	6.013.786	7.653.455	6.088.241	4.637.608
2. Ukupna aktiva	14.795.214	13.671.042	13.548.696	10.727.145	7.348.143
Indikator (1:2)	0,44	0,44	0,56	0,57	0,63

Predmetni indikator pokazuje odnos između ukupnog prihoda ostvarenog u toku 2010.godine i ukupno angažvanih sredstava. Indikator pokazuje koliko je ukupnog prihoda ostvareno na svaki 1 euro („nulta tačka“) angažovanih sredstava. Teorijski, veća vrijednost ovog indikatora označava bolje performanse crnogorske privrede. U 2010. godini indikator je relativno stagnirajući u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje da he tokom 2009 i 2010 godine došlo do „umrtaljavanja“ aktive odnosno njenog nešto neefikasnijeg korištenja u odnosu na 2008. godinu sa stanovišta ostvarenog prihoda.

b) Prosječan iznos dnevnih prodaja

(iznos u 000 €)

Prosječan iznos dnevnih prodaja-prihoda	2010	2009	2008	2007	2006
1. Prihod i ostali poslov.dobici	6.431.072	6.002.744	7.616.235	6.088.241	4.616.254
2. Broj dana u godini	365	365	365	365	365
Indikator (1:2)	17.619	16.445	20.866	16.680	12.647

Prosječan iznos dnevnih prodaja crnogorske privrede u 2010.godini iznosio je 17.619 hiljada eura i viši je nego u prethodnoj godini za 1.174 eura dnevno.

c) Troškovi dnevnih rashoda

(iznos u 000 €)

Troškovi dnevnih prodaja	2010	2009	2008	2007	2006
1. Poslovni rashodi	6.238.680	5.943.406	7.432.067	5.703.270	4.518.400
2. Broj dana u godini	365	365	365	365	365
Indikator (1:2)	17.092	16.283	20.361	15.625	12.379

Troškovi dnevnih rashoda predstavljaju dnevni prosječni iznos poslovnih rashoda i povećani su za 809 eura dnevno u odnosu na prethodnu godinu.

3.4. Pokazatelji pokrića i solventnosti

a) Kapital prema stalnoj imovini

(iznos u 000 €)

Kapital prema stalnoj imovini	2010	2009	2008	2007	2006
1. Kapital i rezerve	7.090.591	6.489.343	5.979.350	5.251.455	3.904.420
2. Stalna imovina	10.282.075	9.604.814	9.428.079	7.500.237	5.165.067
Indikator (1:2)	0,69	0,68	0,63	0,70	0,76

Pokriće stalne imovine crnogorske privrede kapitalom i rezervama ima relativno rastući trend u odnosu na prethodnu godinu. „Nulta tačka“ ovog indikatora je 1, što znači da je stalna imovina dijelom pokrivena (69%) trajnim kapitalom.

b) Dugoročni izvori prema stalnoj imovini

(iznos u 000 €)

Dugoročni izvori prema stalnoj imovini	2010	2009	2008	2007	2006
1.Kapital i rezerve	7.090.591	6.489.343	5.979.350	5.251.455	3.904.420
2.Dugoročne obaveze(ukupno)	3.516.916	3.291.138	3.658.520	2.526.980	1.377.738
3.Stalna imovina	10.282.075	9.604.814	9.428.079	7.500.237	5.165.067
Indikator(1+ 2): 3	1,03	1,02	1,02	1,04	1,02

Vrijednost ovog indikatora je iznad "nulte tačke" (1) i ukazuje da je stalna imovina u potpunosti (103%) pokrivena dugoročnim izvorima. Dugoročni izvori osim kapitala uključuju i dugoročne obaveze. Trend ovog indikatora je stagnirajući u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu (indikator je za 3% iznad "nulte tačke"). Indikator „kapital prema stalnoj imovini“ i „dugoročni izvori prema stalnoj imovini“ međusobno su vrlo kompatibilni. Razlika je u dugoročnim obavezama.

c) Neto obrtna sredstva

(iznos u 000 €)

Neto obrtna sredstva	2010	2009	2008	2007	2006
1.Kapital i rezerve	7.090.591	6.489.343	5.979.350	5.251.455	3.904.420
2.Dugoročne obaveze(ukupno)	3.516.916	3.291.138	3.658.520	2.526.980	1.377.738
3.Stalna imovina	10.282.075	9.604.814	9.428.079	7.500.237	5.165.067
Indikator (1+2- 3)	325.432	175.667	209.791	278.198	117.091

Neto obrtna sredstva, kao vrijednosni pokazatelj pokrivenosti obrtne imovine dugoročnim izvorima (trajni kapital i dugoročne obaveze) je pozitivan i u potpunosti pokriva stalnu imovinu. Generalno govoreći, pozitivna vrijednost ovog indikatora pokazuje da su dugoročni izvori potpuno pokriveni stalnom imovinom.

d) Kapital prema ukupnim obavezama (racio zaduženosti)

(iznos u 000 €)

Kapital prema ukupnim obavezama	2010	2009	2008	2007	2006
1. Kapital i rezerve	7.090.591	6.489.343	5.979.350	5.251.455	3.904.420
2.Dugoročne obaveze	3.516.916	3.291.138	3.658.520	2.526.980	1.377.738
3.Kratkoročne obaveze	4.187.708	3.890.560	3.910.479	2.948.710	2.065.985
Indikat:1:(2 +3)	0,92	0,90	0,79	0,96	1,13

Racio zaduženosti crnogorske privrede (računovodstveni pristup) pokazuje strukturu izvora finansiranja podijeljenu na sopstvene i tuđe izvore. Generalno govoreći, veća vrijednost ovog indikatora ukazuje da crnogorska privreda „finansira“ svoju imovinu sa većim iznosom sopstvenih sredstava i obratno.

Osnovni zaključak je da crnogorska ekonomija uravnotežen odnos sopstvenih sredstava i zaduženja. Ono što u perspektivi može zabrinjavati je visoko učešće kratakoročnog zaduživanja, koji uz nisku likvidnost i visok iznos rashoda finansiranja kao i neplaćenih poreza može izazvati dodatni pritisak na likvidnost korporativnog sektora. Naporedo od 2006. godine je primijetna tendencija oslanjanja korporativnog sektora na bankraski sektor kao izvora finansiranja, dok primarno tržište za emisiju dodatnih akcija, kao alternativnog načina finansiranja akcionarskih društava, gotovo i da ne postoji.

Teško je donijeti zaključak o „idealnoj“ strukturi pasive Crnogorske privrede, odnosno koji je optimalan odnos između kapitala i obaveza. Taj odnos zavisi od mnogih internih i eksternih faktora kao što su: raspoloživost različitih izvora finansiranja na tržištu (domaćih i stranih), njihovih cijena, kreditna aktivnost bankarskog sistema, poreska politika, itd.

e) Dugoročne obaveze prema kapitalu i rezervama

(iznos u 000 €)

Dugoročne obaveze prema kapitalu	2010	2009	2008	2007	2006
1.Dugoročne obaveze	3.516.916	3.291.138	3.658.520	2.526.980	1.377.738
2.Kapital i rezerve	7.090.591	6.489.343	5.979.350	5.251.455	3.904.420
Indikator (1:2)	0,49	0,50	0,61	0,48	0,35

Dugoročne obaveze prema kapitalu su donekle inverzne u odnosu na prethodni indikator. Ovaj indikator je bilansna mjera finansijske zaduženosti Crnogorske privrede, odnosno finansiranja svog razvoja kroz dugoročno zaduživanje. To može imati negativan uticaj na neto profit usled porasta troškova. Njegov trend je blago opadajući u odnosu na prethodnu godinu i znači da su Crnogorska privredna društva finansirala svoj razvoj kroz dugoročno zaduživanje. Ovaj indikator se „veže“ za investicije u Crnoj Gori.

PRILOZI

Bilans uspjeha - privredna društva - metoda po prirodi troška, iznos u €

Red.br.	Pozicija	I-XII 2010.	I-XII 2009.
1.	Prihod	6.000.839.212	5.672.714.486
2.	Ostali poslovni dobici	430.233.428	330.029.836
3.	Izvršen i kapitalizovan rad od strane preduzeća za sopstvene svrhe	4.368.060	11.041.691
4.	Promjene na zalihama gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	30.251.618	-13.594.090
5.	Utrošene sirovine u toku perioda (za trgovačka preduzeća kupljena roba i potrošni materijal u toku perioda)	-3.880.410.487	-3.614.594.358
6.	Troškovi zaposlenih	-810.929.908	-783.141.628
7.	Amortizacija	-348.023.825	-317.353.514
8.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme	-36.904.279	-56.104.440
9.	Ostali poslovni rashodi	-1.162.411.063	-1.158.618.215
I	PROFIT/GUBITAK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	227.012.756	70.379.768
10.	Neto finansijski trošak	-160.721.415	-137.313.359
11.	Učešće u dobiti pridruženih pravnih lica	-1.421.468	-828.973
12.	Porez na dobitak	-34.428.658	-30.803.893
13.	Neto dobitak/gubitak od diskontinuiranog poslovanja	-991.577	-2.927.796
II	NETO PROFIT/GUBITAK ZA OBRAČUNSKI PERIOD	29.449.638	-101.494.253

Bilans stanja - privredna društva, iznos u €

Red.br.	Pozicija	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2009.
AKTIVA			
I	STALNA IMOVINA	10.282.075.280	9.604.814.200
1	Neplaćeni upisani kapital	31.689.899	32.827.956
2	Nematerijalna imovina	335.503.743	336.363.106
3	Nekretnine, postrojenja i oprema	8.719.536.875	8.186.791.799
4	Stalna imovina namijenjena prodaji	255.371.640	234.352.075
5	Dugoročna potraživanja	247.775.223	214.329.862
6	Dugoročni finansijski plasmani	681.953.687	591.260.054
7	Odloženi porezi	10.244.213	8.889.348
II	OBRTNA IMOVINA	4.513.139.049	4.066.227.591
8	Zalihe	1.417.704.823	1.263.505.060
9	Potraživanja od kupaca	1.768.290.614	1.615.989.311
10	Kratkoročni finansijski plasmani	380.129.539	333.002.766
11	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	408.794.528	364.139.566
12	Unaprijed plaćeni troškovi	320.891.843	337.640.393
13	Obračunati nenaplaćeni prihod	97.207.936	72.121.167
14	Ostala obrtna imovina	120.119.766	79.829.328
III	UKUPNA AKTIVA	14.795.214.329	13.671.041.791
PASIVA			
IV	KAPITAL I REZERVE	7.090.590.724	6.489.343.392
15	Upisani kapital	6.605.619.841	6.009.667.293
16	Emisiona premija	35.216.272	35.399.236
17	Revalorizaciona rezerva	1.164.358.044	830.646.723
18	Ostale rezerve	114.597.157	125.626.915
19	Nerasporedjeni dobitak/ gubitak	-834.889.682	-515.370.342
20	Manjinski interes	5.689.092	3.373.567
V	DUGOROČNE OBAVEZE	3.516.916.086	3.291.138.276
21	Dugoročne obaveze	2.759.189.931	2.537.552.219
22	Odloženi porezi	71.497.317	69.174.928
23	Dugoročna rezervisanja	158.796.220	144.427.641
24	Ostale dugoročne obaveze	240.033.796	189.234.412
25	Odloženi prihodi	287.398.822	350.749.076
VI	KRA TKOROČNE OBAVEZE	4.187.707.519	3.890.560.123
26	Kratkoročne obaveze iz poslovanja	2.440.546.892	2.308.230.807
27	Kratkoročne finansijske obaveze	940.504.194	910.861.141
28	Tekući dio dugoročnih kredita	205.662.467	258.626.662
29	Obaveze za poreze	327.817.364	196.641.562
30	Obaveze za dividende	15.291.459	12.642.493
31	Kratkoročna rezervisanja	14.055.410	12.490.858
32	Obračunate obaveze	243.829.733	191.066.600
VII	UKUPNA PASIVA	14.795.214.329	13.671.041.791

Struktura aktive i pasive privrednih društava Crne Gore po sektorima u 2010. godini, iznos u 000 €

Red. br.	Djelatnost	AKTIVA					PASIVA								
		Stalna imovina	%	Obrtna imovina	%	Ukupno	%	Kapital i rezerve	%	Dugor. obaveze	%	Kratkor. obaveze	%	Ukupno	%
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	132.459	1,3	68.411	1,5	200.870	1,4	140.553	2,0	20.802	0,6	39.515	0,9	200.870	1,4
2.	Ribarstvo	2.417	0,0	5.122	0,1	7.539	0,1	2.670	0,0	775	0,0	4.094	0,1	7.539	0,1
3.	Vađenja ruda i kamena	187.118	1,8	51.613	1,1	238.730	1,6	-9.856	-0,1	137.608	3,9	110.978	2,7	238.730	1,6
4.	Prerađivačka industrija	942.782	9,2	338.020	7,5	1.280.803	8,7	238.012	3,4	575.650	16,4	467.140	11,2	1.280.803	8,7
5.	Proizvodnja elek. ener. gasa i vode	1.360.379	13,2	271.255	6,0	1.631.634	11,0	1.234.574	17,4	301.141	8,6	95.919	2,3	1.631.634	11,0
6.	Građevinarstvo	740.836	7,2	545.507	12,1	1.286.344	8,7	352.577	5,0	318.052	9,0	615.715	14,7	1.286.344	8,7
7.	Trgovina na veliko i malo	1.651.876	16,1	1.651.087	36,6	3.302.963	22,3	1.349.613	19,0	636.745	18,1	1.316.605	31,4	3.302.963	22,3
8.	Hoteli i restorani	1.260.611	12,3	151.949	3,4	1.412.560	9,5	873.517	12,3	337.680	9,6	201.362	4,8	1.412.560	9,5
9.	Saobraćaj skladišt. i veze	1.307.863	12,7	452.598	10,0	1.760.461	11,9	1.259.180	17,8	226.460	6,4	274.821	6,6	1.760.461	11,9
10.	Finansijsko posredovanje	321.340	3,1	197.846	4,4	519.187	3,5	265.707	3,7	107.308	3,1	146.171	3,5	519.187	3,5
11.	Poslovi s nekretninama	2.065.771	20,1	687.496	15,2	2.753.267	18,6	1.143.926	16,1	801.143	22,8	808.198	19,3	2.753.267	18,6
12.	Državna uprava i socijalno osiguranje	1.935	0,0	44	0,0	1.979	0,0	1.879	0,0	37	0,0	63	0,0	1.979	0,0
13.	Obrazovanje	8.240	0,1	6.469	0,1	14.708	0,1	4.785	0,1	6.271	0,2	3.652	0,1	14.708	0,1
14.	Zdravstveni i socijalni rad	111.724	1,1	10.439	0,2	122.162	0,8	97.083	1,4	13.119	0,4	11.960	0,3	122.162	0,8
15.	Komunalne, društvene i lične usluge	186.724	1,8	75.284	1,7	262.007	1,8	136.370	1,9	34.124	1,0	91.514	2,2	262.007	1,8
16.	Domaćinstva sa zaposlenim licima	1	0,0	0	0,0	1	0,0	1	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0
17.	Eksteritorijalne organiz. i tijela	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
UKUPNO CG:		10.282.075	100,0	4.513.139	100,0	14.795.214	100,0	7.090.591	100,0	3.516.916	100,0	4.187.707	100,0	14.795.214	100,0

Bilans uspjeha - nevladine organizacije - metoda po prirodi troška, iznos u €

Red.br.	Pozicija	I-XII 2010.	I-XII 2009.
1.	Prihodi u visini doznačenih sredstava	12.490.157	10.669.351
2.	Prihodi od obavljanja djelatnosti	3.051.155	4.226.313
3.	Promjene na zalihama vrijednosti sirovina, učinaka i robe	-363	-1.618
4.	Kupljena roba u toku perioda	-501.337	-550.253
5.	Kupljene sirovine u toku perioda	-916.067	-1.238.198
6.	Troškovi zaposlenih	-4.546.342	-3.286.272
7.	Troškovi amortizacije	-367.445	-468.524
8.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme	-699.920	-24.463
9.	Ostali poslovni rashodi	-8.706.653	-9.499.171
I	PROFIT/GUBITAK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	-196.815	-172.835
10.	Neto finansijski trošak	-10.743	-57.522
11.	Porez na dobitak	-15.061	-1.408
12.	Neto dobitak/gubitak od diskontinuiranog poslovanja	-13	-21
II	NETO PROFIT/GUBITAK ZA OBRAČUNSKI PERIOD	-222.632	-231.786

Bilans stanja - nevladine organizacije, iznos u €

Red.br.	Pozicija	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2009.
	AKTIVA	0	0
I	STALNA IMOVINA	8.032.554	7.703.984
1.	Neplaćeni upisani kapital	0	0
2.	Nematerijalna imovina	2.141.686	2.417.365
3.	Nekretnine.postrojenja i oprema	5.147.051	4.755.940
4.	Stalna imovina namijenjena prodaji	37.812	48.079
5.	Dugoročna potraživanja	0	0
6.	Dugoročni finansijski plasmani	701.697	479.171
7.	Odloženi porezi	4.308	3.429
II	OBRтна IMOVINA	6.737.563	6.156.658
8.	Zalihe	58.712	65.771
9.	Kratkoročna potraživanja	1.406.396	1.244.577
10.	Kratkoročni finansijski plasmani	606.258	1.065.321
11.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.341.788	3.532.645
12.	Unaprijed plaćeni troškovi	213.724	210.508
13.	Obračunati nenaplaćeni prihodi	74.441	23.799
14.	Ostala obrtna imovina	36.244	14.037
III	UKUPNA AKTIVA	14.770.117	13.860.642
	PASIVA	0	0
IV	KAPITAL I REZERVE	7.701.628	7.955.126
15.	Upisani kapital	5.957.370	5.908.016
16.	Revalorizaciona rezerva	1.232.641	1.229.992
17.	Ostale rezerve	797.102	798.234
18.	Nerasporedjeni dobitak / gubitak	-285.485	18.884
V	DUGOROČNE OBAVEZE	1.373.321	1.423.033
19.	Dugoročne obaveze	356.231	204.815
20.	Odloženi porezi	1.313	2.427
21.	Dugoročna rezervisanja	58.200	27.400
22.	Ostale dugoročne obaveze	416.857	404.791
23.	Odloženi prihodi	540.720	783.600
VI	KRATKOROČNE OBAVEZE	5.695.168	4.482.483
24.	Kratkoročne obaveze iz poslovanja	2.255.107	1.790.455
25.	Kratkoročne finansijske obaveze	407.677	412.888
26.	Tekući dio dugoročnih kredita	6.488	8.278
27.	Obaveze za poreze	95.792	182.385
28.	Kratkoročna rezervisanja	908.077	594.867
29.	Obračunate obaveze	2.022.027	1.493.610
VII	UKUPNA PASIVA	14.770.117	13.860.642

